

соватъ съштити прѣдмѣти, тогава това вече нѣма да бѣде картина, а *планъ* на дворътъ. Така може да се испише *планъ* на единъ градъ и да се забѣлѣжатъ на *планъ*тъ течението на рѣката, положението на улицити, стѣгдити, црѣквити и дору всѣака кѣшта отдѣлно. Ми, като имами такъвъ *планъ* на рѣцѣ, вече не можемъ да се побъркаме, кѣдѣто и да идемъ: стига да знаемъ името на улицата и, като погледнемъ на *планъ*тъ, отиеднажъ познаваме кѣдѣ се намираме и кѣдѣ трѣбова да идемъ.

Човѣкъ може да испише не само *планъ* на кѣшта, на градина и на градъ, нѣ може да испише и *планъ* на една голѣма страна и да забѣлѣжи на тоа *планъ* всички ти рѣки, језера, морјета, планини, гори, прѣдѣли на областъта и градове. Такъвъ *планъ* вече се нарича *харта*. Нѣ разбира се, че една рѣка, която је дълга петдесетъ сто часа, ште стане на *планъ*тъ на една малка, тѣсна браздница дълга до единъ рупъ, а единъ голѣмъ градъ ште стане колкото една точка; а пакъ кѣштити или црѣквити не ште ги има никакъ, заштото трѣбова да се направетъ толкова малки, штото не може и да се испишатъ. Прѣдставѣте си, колко трѣбова да се смалетъ всички ти прѣдмѣти, рѣки, језера, морјета и цѣли държави, за да се испише единъ *планъ* или една *харта* на всичката земя! Тукъ вече една рѣка, която је дълга двѣстѣ триста часа, нѣма да бѣде по-дълга отъ единъ грехъ.

Нѣ какъ да се испише *харта* на земята: земята је валчеста, а книгата је равна? Наистина, това нѣшто је доста мѣчно. За това нѣшто праветъ кљбо, отъ дърво и го облежаватъ съ книга, на която по-напрѣдъ са исписани океанити, морјетата и земити съ језерата, съ планинити и съ рѣкити, така, както се намиратъ на земното кљбо. Такъво кљбо, която прѣдстављава земята, нарича се *земно кљбо*. А кога искатъ да прѣдставетъ земното кљбо на равна книга, сир. да испишатъ *харта* на земното кљбо, тогава обикновено ја исписоватъ въ два крѣга, които показоватъ двѣ *полукљба*, нѣ не испъкнали, както си са естеествено *полукљбата*, а равни: въ единий крѣгъ исписоватъ една та половина на земното кљбо, а въ другий, другата.

